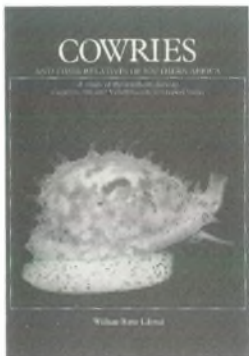

Cowries and their Relatives of Southern Africa

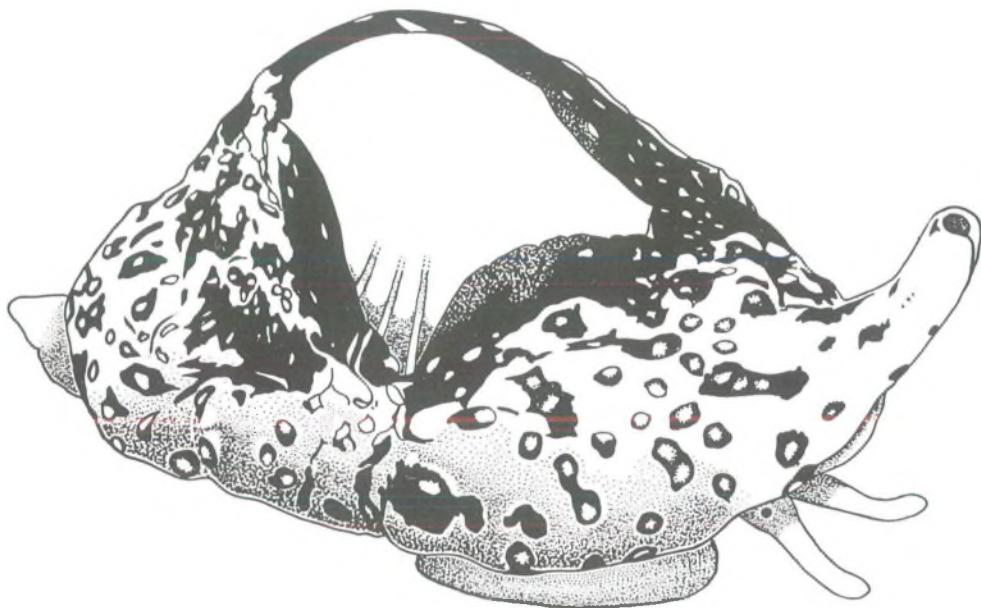
W.R. Liltved

A study of the Southern African Cypraeaean and Velutinacean Gastropod fauna

21,0 × 29,7 cm; harde kaft; 208 pp., 68 zw/w tekeningen, 1 overzichtskaart in 3 kleuren, 40 verspreidingskaartjes in 2 kleuren, 36 zw/w foto's (waarvan 15 SEM-foto's) en 600 kleurenfoto's. Gepubliceerd door Gordon Verhoef, Seacomber Publications in samenwerking met de families Winshaw & Liltved. Prijs f 160,00 in het ZBM te Scheveningen of bij diverse dealers in de VS verkrijgbaar voor US\$ 65,00 standaard of US\$ 120,00 voor de halfleder-gebonden editie, excl. verzendkosten. ISBN 0-620-13107-7.

Dit boek verdient een 10! Wanneer ik het daarbij zou houden, had ik niets te veel gezegd. Want dit boek is het absolute summum. Waren we 10 jaar geleden blij, wanneer we een strandexemplaar van een Zuidafrikaanse cowrie aan onze verzameling konden toevoegen: hier krijgen we ze in full colour gepresenteerd, levend gevonden. Soms per soort in grote variabiliteit en in veel gevallen haarscherpe opnamen van het levende dier. De foto's zijn allemaal zo scherp en zo goed afgebeeld, dat het is of je ze in het echt ziet. Als het daarbij bleef zou het in feite al genoeg zijn. Waren alle schelpenboeken zo, dan zou je zelf niet meer hoeven te verzamelen. Maar gelukkig is er meer.

Afbeelding van *Trivia rubra* Shaw, 1909 in *Cowries and their relatives of Southern Africa*.

De schrijver pakt de systematische verwarring, die bestond over voornamelijk zeldzame, afgerolde *Cypraeidae*-exemplaren aan met bewijzen vanuit levend gevonden slakken, die hij al scuba-duikend wist te verzamelen. Een indrukwekkende literatuurlijst staat borg voor de basis van zijn studie, die hij staaft met superbe tekeningen en foto's van radula. Achtereenvolgens worden de morfologie, de biologie, de biogeografie en de systematiek wetenschappelijk, maar vooral helder uiteengezet. Daarna worden uitgebreid 20 *Cypraea*'s, 48 *Volva*-gelieerde soorten en 35 *Trivia*'s behandeld. Daarbij hoort bij elk, voor zover bekend, een uitgebreide beschrijving van het levende dier, daarna van de schelp, de biotoop en de verspreiding. Besloten wordt telkens met een discussie over nomenclatuur en determinatie. Als toegift zijn er nog een aantal platen van aberraties, een verklarende woordenlijst en een duidelijke index. Als *Cypraea*-verzamelaar verzucht ik dan: "Had Burgess zijn tweede boek ook maar zo gemaakt !"

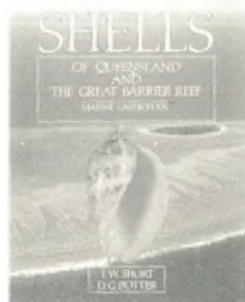
Deze regionale monografie verdient dus ook nog een griffel en een zoen van de juffrouw. **Cum laude !**

J.A.B.

Shells of Queensland and the Great Barrier Reef

J.W. Short & D.G. Potter

Marine Gastropods

19,5 x 27 cm.: 135 blz. 60 kleurplaten, 2 kaartjes.

Robert Brown & Associates Pty Ltd, P.O.Box 29, Bathurst N.S.W., 2795 Australia. 1987. f 54,-

ISBN 0 949267 21 X.

Ruim 600 soorten worden in dit „veel plaatjes – weinig praatjes” boek behandeld. Nu zijn praatjes voor dit boek ook niet direct nodig, de afbeeldingen zijn van een dusdanig goede kwaliteit dat er niet veel woorden aan beschrijving verspild hoeven te worden. Slechts naam, auteur en verspreidingsgebied worden gegeven en, indien relevant, een of meerdere in recente literatuur voorkomende synoniemen. Wat dat betreft is dit boek heel goed vergelijkbaar met SEASHELLS OF WESTERN

AUSTRALIA (zie lit. pg. 141). Er is echter één belangrijk verschil, al door de ondertitel aangegeven: marine gastropods. In dit boek zal men vergeefs zoeken naar tweekleppigen, keverslakken, stoot-tandjes en inktvissen. Een nog betere ondertitel zou „shelled marine gastropods” geweest zijn, daar de naaktslakken ook ontbreken. Een ander gemis is, maar dat is symptomatisch voor de meeste boeken over schelpen, het ontbreken van de kleine soorten zoals de Truncatelloidea (ook beter bekend als Rissoacea).

Het werk heeft ook geen pretenties. Zoals de auteurs zelf al in hun „introduction” aangegeven „This book is an identification guide to the more commonly encountered „shelled” representatives of this vast fauna”. Ik vraag me dan wel af waarom als zeldzaam bekende soorten zoals *Notovoluta gardneri* Darragh, 1983 en *Volutaconus grossi* (Iredale, 1927) opgenomen zijn.

Achterin het boek is nog een volledig alfabetisch register opgenomen benevens een algemene literatuurlijst en een literatuurlijst per familie. In deze laatste staat ook het Strombidae artikel van Jan Berkhout en ondergetekende opgenomen. Afgezien daarvan dat het mijn ijdelheid streelde, is dit natuurlijk ook een stukje erkenning voor de Vita.

Gijs Kronenberg

Seashores of Britain and Northern Europe

dr. John M. Baxter

9 × 19,5 cm; 144 bladzijden; vele kleur- en zwart-wit tekeningen.

Uitg.: Mitchell Beazley International Ltd.

1990. £ 5,95

ISBN 0-85533-709-9

Dit is een boekje uit een serie natuurgidsen, waarvan er al verschillende zijn verschenen. Het formaat is handig om zo in de zak te steken.

De auteur, als zoöloog werkzaam bij het ministerie van milieu van Noord-lerland, is uit hoofde van zijn beroep goed op de hoogte van het zeeleven van het beschreven gebied. Na een inleiding zet hij de werking van de getijden uiteen, gaat in op de verschillende kusttypen, de levenscyclus, verontreiniging en natuurbehoud. Daarna krijgen de verschillende planten- en diersoorten de aandacht. De schrijver behandelt ongeveer 400 veel voorkomende soorten. Steeds wordt de wetenschappelijke naam vermeld, eventueel ook de Engelse; verder wordt mede met behulp van pictogrammen de habitat aangegeven, gevolgd door een beknopte omschrijving van de uiterlijke kenmerken en de grootte. De duidelijke tekening, meestal in kleur, is bij iedere soort geplaatst. Op deze wijze krijgen achtereenvolgens de aandacht: wieren (58 soorten), korstmossen (9), sponsen (8), holtedieren (14), wormen (36), geleedpotigen (40), keverslakken (8), buikpotigen (36, waarvan 6 zeenaaktslakken), tweekleppigen (24), inktvissen (3), stekelhuidigen (18), manteldieren (9), vissen (18), zoogdieren (3), zeegrassen (2) en andere planten (34).

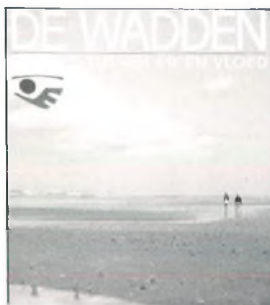
De aantallen geven al de beperkte reikwijdte van de gids aan. Bekende soorten die men toch niet zelden tegenkomt, zoals wenteltrapjes of pelikaansvoetjes, zijn niet opgenomen.

W.F.

De Wadden

Jan van de Kam

Wereld tussen eb en vloed

24,5 × 30,5 cm; 144 bladzijden, vele kleurplaten.

Uitg.: Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee en Uitgeverij Terra, Zutphen.

1989. f 45,-

ISBN 90-6255-415-6

Deze uitgave is een jubileumboek ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de – kortweg gezegd – Waddenvereniging. Een vereniging die zich met een niet aflatende inspanning inzet voor het behoud van een uniek stuk natuurgebied, dat zich uitstrekt van Texel tot in Denemarken. En als we dan weten, dat de auteur en tevens fotograaf zich al meer dan 30

jaren bezig houdt met het schrijven over en het fotograferen en filmen van fauna, flora en landschappen, dan kunnen we al bij voorbaat veronderstellen met een fraai boekwerk te doen te hebben. Al eens eerder, in 1969, heeft Jan van de Kam een boek over de Wadden laten verschijnen: 'Op de grens van land en zee'. Toen in het zwart-wit en nu in kleur met allemaal nieuwe en buitengewoon

fraaie foto's. De auteur is er volledig in geslaagd om met een beeld-begeleidende tekst meer dan een indruk te geven van de bijzondere natuur van dit gebied. Hij toont ons achtereenvolgens het landschap van eb en vloed, het landschap van de duinen, de planten, het dierenleven met bijzondere aandacht voor de vele vogelsoorten en ook het doen en laten van de mens.

En tot slot vertelt de Waddenvereniging het een en ander over haar activiteiten. Aanvankelijk bestaande in acties tegen de directe bedreigingen, zoals inpoldering, de aanleg van olie- en gasleidingen, en later in de strijd tegen de verontreiniging. Voorlichting maakt een belangrijk deel van haar werk uit. Die taak is door de grotere zekerheid dat dit unieke ecosysteem zal blijven bestaan, niet ten einde. Het streven is nu gericht op herstel, op de terugkeer van hetgeen door vervuiling en ander menselijk handelen is verdwenen. Dat geschiedt in samenwerking met andere organisaties in binnen- en buitenland. Sommige problemen zijn zelfs mondiaal, zoals een eventuele temperatuurstijging en een daarmee samenhangende rijzing van de zeespiegel.

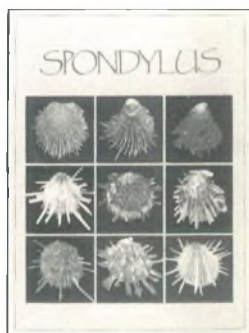
Eigenlijk zou iedereen dit boek moeten bezitten en lezen. En dat geldt wel heel in het bijzonder voor al diegenen die belangstelling hebben voor het leven in en om de zee en dus zeker voor de biologie van een zo bijzonder stukje zee als de Waddenzee is.

W.F.

Spondylus

Spiny Oyster Shells of the World

Kevin Lamprell

19,5 x 26,5 cm; 84 bladzijden; 35 kleurplaten.

Uitg.: E.J. Brill, Leiden.

1987. NFI 42,50

ISBN 90-04-08329-4

Een boek, dat een bepaalde familie in haar totaliteit behandelt, is altijd gewild, in de hoop, dat eindelijk de allang bestaande probleemgevallen kunnen worden opgelost. Een boek, gericht op een familie van de tweekleppigen, is bovendien een zeldzaamheid. Waarom; is daarvoor minder belangstelling?

De Spondylidae hebben vaak fraai gevormde en gekleurde schelpen. Om die reden worden zij toch nog al eens verzameld. Het is ook een verzamelaar, die dit boek heeft samengesteld. Daardoor beschikken we nu over een determinatieboek, waarin de ruim 60 bekende recente soorten worden behandeld. Ter vergelijking: het Compendium of Seashells bespreekt slechts 13 soorten. Van twee is de naam ook voor de auteur onbekend. Over drie bestaat onvoldoende zekerheid.

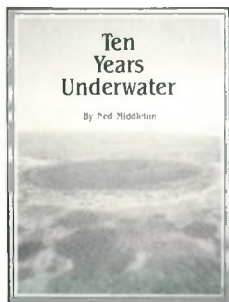
De verschillende soorten worden tamelijk uitvoerig beschreven en telkens in kleur op de naastliggende pagina afgebeeld. Hoewel de kleurplaten daartoe voldoende ruimte bieden is slechts in een enkel geval de binnenzijde afgebeeld, terwijl de beschrijvingen veel vaker op bepaalde kenmerken van de binnenzijde de aandacht vestigen. Alleen *Spondylus ostreoides* Smith, 1885 is niet afgebeeld, hoewel het type-exemplaar zich in het British Museum (Natural History) bevindt. Behalve beschrijvingen worden ook gegevens verstrekt over verspreiding en habitat, terwijl tevens steeds de synoniemen worden vermeld. De foto's zijn van uitstekende kwaliteit en vormen daardoor een goed hulpmiddel bij het determineren.

Wie tweekleppigen verzamelt, komt om dit boek eigenlijk niet heen.

W.F.

Ten Years Underwater

Ned Middleton

19,5 × 27 cm; 136 bladzijden; vele kleur- en zwart-wit foto's.

Uitg.: Immel, Londen.

1988. f 14,95.

ISBN 0-907151-43-4

De auteur, een kapitein van het Engelse leger, heeft zijn militaire administratieve functie – betaalmeeester – gecombineerd met duiken. Het boek beschrijft zijn ervaringen van af 1975 over de gehele wereld: Ulster, Gibraltar, Cyprus, Hong Kong, Thailand, Fiji-eilanden en Belize. In een verhalende tekst heeft de auteur zijn duikavonturen opgetekend. Naast allerlei duikfoto's bevat het boek een 20-tal natuurfoto's van goede kwaliteit.

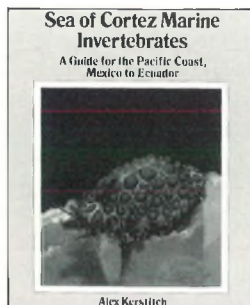
Voor zover het boek u enthousiast zou maken om de geheimen van de zee op grotere diepten ook zelf te gaan bekijken, geeft de schrijver tevens een waarschuwing om eerst een grondige training te volgen.

W.F.

Sea of Cortez marine Invertebrates

Alex Kerstitch

A Guide for the Pacific Coast, Mexico to Ecuador

17,5 × 23 cm; 114 bladzijden, 280 kleurfoto's.

Uitg.: Sea Challengers, Monterey, USA.

1989. US \$ 21,50.

ISBN 0-930118-14-6

De toenemende belangstelling voor de westkust van Amerika is gedurende de afgelopen jaren al herhaaldelijk reden geweest om natuurgidsen te laten verschijnen. Zo ook deze, gericht op het leven in het litorale en sublitorale gebied. En dat alles in een kuststrook van meer dan 1000 km lengte en dus ook met verschillende klimaatzones.

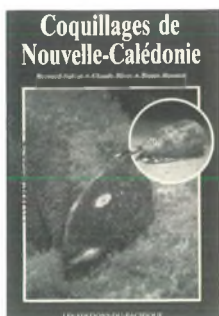
De auteur verenigt een aantal van belang zijnde kwaliteiten in zich: duiker, fotograaf, artiest en bioloog. Met die combinatie is de schrijver erin geslaagd om uitstekende natuurfoto's van uitsluitend levende zeedieren te tonen. Het boek is dus zeker geen compleet werk van alle in dat uitgestrekte gebied levende soorten ongewervelden en evenmin een determinatiewerk. Het geeft wel een voortreffelijke indruk van hetgeen de snorkelaar en de duiker daar kunnen tegenkomen. De vele kleurenfoto's zijn zeker een aanmoediging om zelf eens naar die streek toe te gaan, maar zorgen tevens voor een platenboek dat de moeite van het aanzien waard is.

Het boek geeft eerst een beknopte beschrijving van de verschillende stammen van het dierenrijk met tekeningen als sleutel. Daarna volgt een verklarende woordenlijst. Vervolgens en dat vormt het grootste deel, toont de schrijver van elke stam een aantal soorten. Daarvan vermeldt hij de wetenschappelijke naam – voor zover hem althans bekend, maar zonder auteursnaam –, de Amerikaanse naam, een summier beschrijving van de uiterlijke kenmerken, de grootte, de habitat, de verspreiding en eventueel nog enkele bijzonderheden. En dat alles steeds met een kleurfoto van het levende dier ter grootte van 7 × 8 cm onmiddellijk ernaast. Op deze wijze passeren 8 sponzen,

8 hydrozoa, 16 zeeanemonen, 12 koralen, 11 wormen, 9 tweekleppigen, bijna 50 schelpdragende buikpotigen en ruim 40 zeenaaktslakken, 1 keverslak, 8 koppotigen, bijna 80 geleedpotigen, 16 zeesterren en 22 andere stekelhuidigen de revue. Het boek besluit met een literatuuropgave en een register.

W.F.

Coquillages de Nouvelle-Calédonie Bernard Salvat, Claude Rives & Pierre Revercé

16 × 23,5 cm; 143 bladzijden waarvan 65 in kleur.

Uitg.: Hachette Caledonie, Nouméa, Nw. Cal.

1988. US \$ 24

ISBN 981-204-017-X

De beide eerste schrijvers kennen we al van hun boek: *Coquillages de Polynésie* (1975), dat is opgefallen door het fraaie fotowerk. Onze verwachtingen waren daarom hoog gespannen en niet tevergeefs. Ook dit boek valt op door de kwaliteit van de kleurafbeeldingen: prachtige opnamen van levende mollusken en 28 kleurplaten, op elk waarvan diverse soorten schelpen op een zwarte achtergrond. Hoewel ook dan nog de details zijn te zien, is het toch jammer dat diverse soorten wel heel klein

zijn afgebeeld en enkele donkere soorten niet goed afsteken tegen het zwarte fond. Misschien is iets teveel bezuinigd op de ruimte van deze lokale natuurgids. Het boek is opgezet op basis van de collectie van Missette Revercé, de echtgenote van de derde auteur. Zij heeft in de loop der tijd met behulp van haar familie en vrienden de meest complete verzameling van dat gebied bijeengebracht. Daarmee biedt dit boek een goede basis voor degenen, die in dat gebied hun verzamelgeluk willen beproeven of soorten uit die regio op naam willen brengen.

Na enkele inleidende hoofdstukken over Nieuw-Caledonië en de weekdieren in het algemeen volgen de verschillende klassen en families. Meestal volstaan de auteurs met een beknopte karakteristiek van één familie op een bladzijde. Voor het overige wordt verwezen naar een of meer kleurplaten, waarop de schelpen zijn afgebeeld. Bij die platen zijn uitsluitend de wetenschappelijke namen met auteur vermeld. Verdere gegevens ontbreken geheel. Determinatie is dus uitsluitend mogelijk met behulp van de afbeeldingen. Dat is wel erg bescheiden, ook al maakt meestal de kwaliteit van de foto's veel goed. Alles met elkaar is het boek zeker aan te bevelen: 478 verschillende soorten van een betrekkelijk klein gebied geven een redelijke kans dat u erin slaagt vandaar afkomstige soorten op naam te brengen.

W.F.